

ICNs ETISKE REGLER FOR SYKEPLEIERE
NORSK UTGAVE 2007

Alle rettigheter, inkludert oversettelse til andre språk, er reservert. Ingen deler av denne publikasjonen må reproduseres ved trykking, fotokopiering eller andre metoder, lagres i et mottakersystem eller overføres i noen form uten uttrykkelig, skriftlig tillatelse fra International Council of Nurses. Korte utdrag (under 300 ord) kan reproduseres uten autorisasjon, under forutsetning av at kilden oppgis.

*Copyright © 2006 ved ICN – International Council of Nurses,
3, Place Jean-Marteau, CH - 1201 Geneva (Switzerland)*

ICNs ETISKE REGLER FOR SYKEPLEIERE

De internasjonale etiske reglene for sykepleiere ble første gang vedtatt av International Council of Nurses (ICN) i 1953. De er senere blitt revidert og stadfestet flere ganger, sist ved denne gjennomgangen og revisjonen som ble fullført i år 2005.

INNLEDNING

Sykepleiere har fire grunnleggende ansvarsområder: å fremme helse, å forebygge sykdom, å gjenopprette helse og å lindre lidelse. Behovet for sykepleie er universelt.

Sykepleie bygger på respekten for menneskerettighetene, herunder kulturelle rettigheter, retten til liv og valgfrihet, til verdighet og til å bli behandlet med respekt. Sykepleie utviser respekt for og ytes uavhengig av alder, hudfarge, trosoppfatning, kultur, funksjonshemming eller sykdom, kjønn, seksuell legning, nasjonalitet, politisk oppfatning, etnisk bakgrunn eller sosial status.

Sykepleiere yter helsetjenester til enkeltmennesker, familier og til samfunnet, og koordinerer tjenestene med andre relevante yrkesgrupper.

ICNs ETISKE REGLER

ICNs etiske regler for sykepleiere har fire hovedelementer som trekker opp normene for etisk forsvarlig holdning og handling.

1. Sykepleierne og mennesket

Sykepleierens grunnleggende profesjonelle ansvar er overfor mennesker som har behov for sykepleie.

Sykepleieren skal i sitt arbeid søke å skape et miljø der menneskerettighetene og enkeltmenneskets, familiens og samfunnets verdier, skikker og tro respekteres.

Sykepleieren skal sørge for at enkeltmennesket får tilstrekkelig informasjon til å kunne gi informert samtykke til pleie og behandling.

Sykepleieren behandler personlige opplysninger konfidensielt og utviser skjønn når slike opplysninger viderebringes.

Sykepleieren har sin del av samfunnets ansvar for å initiere og støtte opp om tiltak for å dekke befolkningens helsemessige og sosiale behov, særlig i forhold til utsatte gruppers behov.

Sykepleieren har også sin del av ansvaret for å opprettholde og verne naturen mot utarming, forurensning, nedbrytning og ødeleggelse.

2. Sykepleierne og sykepleierpraksis

Sykepleieren har personlig ansvar for, og skal kunne forsvare, sin praksis som sykepleier, samt ansvar for å opprettholde sin kompetanse ved kontinuerlig læring.

Sykepleieren skal ivareta sine egne helsemessige behov slik at evnen til å yte pleie ikke forringes.

Sykepleieren bruker sitt skjønn med hensyn til individuell kompetanse når det gjelder å påta seg og å delegerer ansvar.

Sykepleieren skal til enhver tid opptre på en måte som gagnar profesjonen og styrker den alminnelige tillit til den.

Sykepleieren skal i sitt arbeid sørge for at bruk av teknologi og vitenskapelige fremskritt lar seg forene med menneskers sikkerhet, verdighet og rettigheter.

3. Sykepleierne og profesjonen

Sykepleieren har hovedansvaret for å fastsette og innføre akseptable normer for klinisk praksis, ledelse, forskning og utdanning innen sykepleien.

Sykepleieren bidrar aktivt til å utvikle en kjerne av profesjonell kunnskap som er basert på forskning.

Gjennom sin fagorganisasjon deltar sykepleieren i arbeidet med å etablere og opprettholde trygge, rettferdige sosiale og økonomiske arbeidsbetingelser for sykepleie.

4. Sykepleierne og medarbeidere

Sykepleieren går aktivt inn for å samarbeide med kolleger i sykepleien og på andre arbeidsfelt.

Sykepleieren setter i verk nødvendige tiltak for å beskytte enkeltmennesker, familier og lokalsamfunn hvis en medarbeider eller en annen person setter deres helse i fare.

FORSLAG TIL ANVENDELSE AV ICNs ETISKE REGLER

ICNs etiske regler for sykepleiere er retningslinjer for handling som er basert på samfunnsmessige verdier og behov. De vil bare være meningsfylte hvis de anvendes på de faktiske forhold innen sykepleie og helsetjeneste i et samfunn i stadig endring.

For å oppnå hensikten med reglene må de forstås, tilegnes og brukes av sykepleiere i alle aspekter av ved deres arbeid. Reglene skal alltid være tilgjengelig for studenter og sykepleiere i utdannings- og arbeidssituasjonen.

BRUK AV HOVEDELEMENTENE I ICNs ETISKE REGLER FOR SYKEPLEIERE

De fire hovedelementene i ICNs etiske regler for sykepleiere: sykepleierne og mennesket, sykepleierne og sykepleierpraksis, sykepleierne og profesjonen, og sykepleierne og medarbeidere, gir et rammeverk for holdnings- og handlingsnormer. Skjemaet nedenfor skal hjelpe sykepleierne til å overføre reglene til handling.

Som sykepleier og sykepleierstudent kan du derfor:

- Studere normene som inngår under hvert hovedelement i *ICNs etiske regler*.
- Tenke gjennom hva hver regel betyr for deg. Tenk på hvordan du kan anvende etikk (før: og hvordan etikk kan anvendes) på ditt felt innen sykepleien: praksis, utdanning, forskning eller ledelse.
- Diskutere de etiske reglene med medarbeidere og andre.
- Bruke et spesifikt eksempel fra din egen erfaringsbakgrunn for å identifisere etiske dilemmaer og de holdnings- og handlingsnormer som er trukket opp i de etiske reglene. Velg hvordan du vil løse disse etiske dilemmaene.
- Arbeide i grupper for å klargjøre hvordan dere når frem til en beslutning i etiske spørsmål og bli enige om normer for etisk forsvarlige holdning og handling.
- Samarbeide med ditt nasjonale sykepleierforbund, medarbeidere og andre om kontinuerlig anvendelse av de etiske normene i sykepleierpraksis, utdanning, ledelse og forskning.

Første hovedelement: Sykepleierne og mennesket

Yrkesutøvere og ledere	Lærere og forskere	Det nasjonale sykepleierforbundet
Utøve sykepleie som respekterer menneskerettighetene, og som tar hensyn til menneskers verdier, skikker og tro.	Inkludere i pensum referanser til menneskerettighetene, likeverd, rettferdighet og solidaritet som grunnlag for tilgang til pleie.	Utarbeide prinsipperklæringer og retningslinjer som støtter opp om menneskerettighetene og etiske normer.
Sørge for etterutdanning om etiske problemstillinger.	Skape undervisnings- og læringsmuligheter vedrørende etiske spørsmål og beslutningsprosesser.	Drive påvirkning for at sykepleiere inkluderes i etiske komiteer.
Sørge for at pasientene har tilstrekkelig kunnskap til å kunne gi informert samtykke, og at de har rett til å velge eller avslå behandling	Skape undervisnings- og læringsmuligheter i forhold til informert samtykke.	Bidra med retningslinjer, uttalelser og etterutdanning i forhold til informert samtykke.
Bruke datalagrings- og informasjonsstyringsystemer som sikrer konfidensialitet.	Inkludere personvern og konfidensialitet i pensum.	Inkludere temaene konfidensialitet og personvern i nasjonale etiske retningslinjer for sykepleiere.
Utvikle og følge opp krav til sikkerhet i arbeidsmiljøet.	Bevisstgjøre studentene om hvor viktig det er med samfunnsmessig handling i dagens sosiale spørsmål.	Arbeide for sikre og sunne omgivelser.

Andre hovedelement: Sykepleierne og sykepleiepraksis

Yrkesutøvere og ledere	Lærere og forskere	Det nasjonale sykepleierforbundet
Etablere faglige standarder for sykepleie og en arbeidssituasjon som fremmer trygghet og kvalitet i omsorgen.	Skape undervisnings- og læringsmuligheter som fremmer livslang læring og praksiskompetanse.	Sørge for tilgang til etterutdanning gjennom tidsskrifter, konferanser, fjernundervisning osv.
Etablere systemer for profesjonell evaluering, etterutdanning, og systematisk resertifisering.	Drive forskning og formidle forskningsresultater som viser forbindelseslinjene mellom kontinuerlig læring og praksiskompetanse (før: praktisk kompetanse).	Drive påvirkning for å sikre etterutdanningsmuligheter og kvalitetsstandarder i sykepleien.
Følge opp og styrke sykepleiernes egen helsetilstand i forhold til deres praksiskompetanse.	Fremme betydningen av egen helse og vise forholdet dette har til andre verdier.	Arbeide for en sunn livsstil blant sykepleiere. Drive påvirkning for å fremme sunne arbeidsplasser og gode tjenester for sykepleiere.

Tredje hovedelement: Sykepleierne og profesjonen

Yrkesutøvere og ledere	Lærere og forskere	Det nasjonale sykepleierforbundet
Etablere normer for sykepleiepraksis, forskning, utdanning og ledelse.	Skape undervisnings- og læringsmuligheter som etablerer normer for sykepleiepraksis, forskning, utdanning og ledelse.	Samarbeide med andre om normer for sykepleierutdanning, praksis, forskning og ledelse
Arbeide for at arbeidsstedet støtter utførelse, formidling og anvendelse av forskning relatert til sykepleie og helse.	Drive forskning, formidle og anvende forskning for å utvikle sykepleiefaget.	Utarbeide prinsipperklæringer, retningslinjer og normer knyttet til sykepleieforskning.
Fremme deltakelse i nasjonale sykepleierforbund for å styrke sykepleiernes arbeids- og lønnsvilkår.	Bevisstgjøre studenter om hvor viktig det er å ha profesjonelle sykepleierforbund.	Arbeide for rettferdige arbeids- og lønnsvilkår for sykepleiere. Utarbeide prinsipperklæringer om og retningslinjer for arbeidsforholdene.

Fjerde hovedelement: Sykepleierne og medarbeidere

Yrkesutøvere og ledere	Lærere og forskere	Det nasjonale sykepleierforbundet
Skape bevissthet om spesifikke og overlappende funksjoner og om mulighetene for tverrfaglige spenninger.	Utvikle forståelse for andre medarbeideres rolle.	Stimulere til samarbeid med andre beslektede yrkesgrupper.
Utvikle systemer på arbeidstedet som støtter opp om felles faglige etiske verdier og etisk atferd.	Kommunisere sykepleietikk til andre profesjoner.	Utvikle forståelse for andre profesjoners etiske problemstillinger.
Utvikle mekanismer for å sikre enkeltmennesket, familien og samfunnet når omsorgen settes i fare av helsepersonell.	Gjøre studentene klar over behovet for å sikre enkeltmennesket, familien og samfunnet mot uforsvarlig praksis av helsepersonell.	Sørge for retningslinjer, prinsipperklæringer og diskusjonsfora for å sikre enkeltmennesker når omsorgen for dem settes i fare av helsepersonell

BEKJENTGJØRING AV ICNs ETISKE REGLER FOR SYKEPLEIERE

For at ICNs etiske regler for sykepleiere skal ha effekt, må sykepleierne kjenne dem. Vi oppfordrer deg til å hjelpe oss med å spre informasjon om reglene til sykepleierhøgskoler, sykepleiere i praksis, sykepleietidsskrifter og massemedia. Reglene bør også gjøres kjent for andre yrkesgrupper i helsevesenet, befolkningen generelt, brukerorganisasjoner og beslutnings-takere, menneskerettsorganisasjoner og sykepleiernes arbeidsgivere.

BEGREPER SOM BRUKES I ICNs ETISKE REGLER

Medarbeidere	Andre sykepleiere og andre i helserelaterte og ikke-helserelaterte yrker og profesjoner i helsetjenestene.
Samarbeidsforhold	Et profesjonelt forhold som er basert på kollegial og gjensidig samhandling, og atferd med sikte på å oppnå bestemte mål.
Familie	En sosial enhet sammensatt av personer knyttet til hverandre ved nære familieband, slektskap, følelsesmessige eller juridiske relasjoner.
Sykepleierens funksjon i samfunnet	Både som yrkesutøver og som privatmenneske initierer og støtter sykepleieren relevante tiltak for å dekke befolkningens helsemessige og sosiale behov.
Egen helse	Sykepleierens psykiske, fysiske, sosiale og åndelige velvære.

**Personlige
opplysninger**

Opplysninger fremkommet ved profesjonell kontakt som gjelder et enkeltperson eller en familys private forhold, og som, hvis de røpes, kan krenke private forhold, og som, hvis de røpes, kan krenke personvernet, skape besvær og forlegenhet eller skade enkeltpersonet eller familien.

**Nærstående
grupper**

Andre sykepleiere, helsearbeidere eller fagfolk som yter tjenester til enkeltpersoner, familier eller samfunnet, og som samarbeider for felles mål.

THE ICN CODE OF ETHICS FOR NURSES

All rights, including translation into other languages, reserved. No part of this publication may be reproduced in print, by photostatic means or in any other manner, or stored in a retrieval system, or transmitted in any form without the express written permission of the International Council of Nurses. Short excerpts (under 300 words) may be reproduced without authorisation, on condition that the source is indicated.

*Copyright © 2006 by ICN - International Council of Nurses,
3, place Jean-Marteau, 1201 Geneva (Switzerland)*

ISBN: 92-95040-41-4 Printing: Imprimerie Fornara

THE ICN CODE OF ETHICS FOR NURSES

An international code of ethics for nurses was first adopted by the International Council of Nurses (ICN) in 1953. It has been revised and reaffirmed at various times since, most recently with this review and revision completed in 2005.

PREAMBLE

Nurses have four fundamental responsibilities: to promote health, to prevent illness, to restore health and to alleviate suffering. The need for nursing is universal.

Inherent in nursing is respect for human rights, including cultural rights, the right to life and choice, to dignity and to be treated with respect. Nursing care is respectful of and unrestricted by considerations of age, colour, creed, culture, disability or illness, gender, sexual orientation, nationality, politics, race or social status.

Nurses render health services to the individual, the family and the community and co-ordinate their services with those of related groups.

THE ICN CODE

The *ICN Code of Ethics for Nurses* has four principal elements that outline the standards of ethical conduct.

Elements of the Code

1. Nurses and people

The nurse's primary professional responsibility is to people requiring nursing care.

In providing care, the nurse promotes an environment in which the human rights, values, customs and spiritual beliefs of the individual, family and community are respected.

The nurse ensures that the individual receives sufficient information on which to base consent for care and related treatment.

The nurse holds in confidence personal information and uses judgement in sharing this information.

The nurse shares with society the responsibility for initiating and supporting action to meet the health and social needs of the public, in particular those of vulnerable populations.

The nurse also shares responsibility to sustain and protect the natural environment from depletion, pollution, degradation and destruction.

2. Nurses and practice

The nurse carries personal responsibility and accountability for nursing practice, and for maintaining competence by continual learning.

The nurse maintains a standard of personal health such that the ability to provide care is not compromised.

The nurse uses judgement regarding individual competence when accepting and delegating responsibility.

The nurse at all times maintains standards of personal conduct which reflect well on the profession and enhance public confidence.

The nurse, in providing care, ensures that use of technology and scientific advances are compatible with the safety, dignity and rights of people.

3. Nurses and the profession

The nurse assumes the major role in determining and implementing acceptable standards of clinical nursing practice, management, research and education.

The nurse is active in developing a core of research-based professional knowledge.

The nurse, acting through the professional organisation, participates in creating and maintaining safe, equitable social and economic working conditions in nursing.

4. Nurses and co-workers

The nurse sustains a co-operative relationship with co-workers in nursing and other fields.

The nurse takes appropriate action to safeguard individuals, families and communities when their health is endangered by a coworker or any other person.

SUGGESTIONS FOR USE OF THE ICN CODE OF ETHICS FOR NURSES

The *ICN Code of Ethics for Nurses* is a guide for action based on social values and needs. It will have meaning only as a living document if applied to the realities of nursing and health care in a changing society.

To achieve its purpose the Code must be understood, internalised and used by nurses in all aspects of their work. It must be available to students and nurses throughout their study and work lives.

APPLYING THE ELEMENTS OF THE ICN CODE OF ETHICS FOR NURSES

The four elements of the *ICN Code of Ethics for Nurses*: nurses and people, nurses and practice, nurses and the profession, and nurses and co-workers, give a framework for the standards of conduct. The following chart will assist nurses to translate the standards into action. Nurses and nursing students can therefore:

- Study the standards under each element of the *Code*.
- Reflect on what each standard means to you. Think about how you can apply ethics in your nursing domain: practice, education, research or management.
- Discuss the *Code* with co-workers and others.

- Use a specific example from experience to identify ethical dilemmas and standards of conduct as outlined in the *Code*. Identify how you would resolve the dilemmas.
- Work in groups to clarify ethical decision making and reach a consensus on standards of ethical conduct.
- Collaborate with your national nurses' association, co-workers, and others in the continuous application of ethical standards in nursing practice, education, management and research.

Element of the Code #1: NURSES AND PEOPLE

Practitioners and Managers	Educators and Researchers	National Nurses' Associations
Provide care that respects human rights and is sensitive to the values, customs and beliefs of all people.	In curriculum include references to human rights, equity, justice, solidarity as the basis for access to care.	Develop position statements and guidelines that support human rights and ethical standards.
Provide continuing education in ethical issues.	Provide teaching and learning opportunities for ethical issues and decision making.	Lobby for involvement of nurses in ethics review committees.
Provide sufficient information to permit informed consent and the right to choose or refuse treatment.	Provide teaching/learning opportunities related to informed consent.	Provide guidelines, position statements and continuing education related to informed consent.
Use recording and information management systems that ensure confidentiality.	Introduce into curriculum concepts of privacy and confidentiality	Incorporate issues of confidentiality and privacy into a national code of ethics for nurses.
Develop and monitor environmental safety in the workplace.	Sensitise students to the importance of social action in current concerns.	Advocate for safe and healthy environment.

Element of the Code # 2: NURSES AND PRACTICE

Practitioners and Managers

Establish standards of care and a work setting that promotes safety and quality care.

Educators and Researchers

Provide teaching/learning opportunities that foster life long learning and competence for practice.

National Nurses' Associations

Provide access to continuing education, through journals, conferences, distance education, etc.

Establish systems for professional appraisal, continuing education and systematic renewal of licensure to practice.

Conduct and disseminate research that shows links between continual learning and competence to practice.

Lobby to ensure continuing education opportunities and quality care standards.

Monitor and promote the personal health of nursing staff in relation to their competence for practice.

Promote the importance of personal health and illustrate its relation to other values.

Promote healthy lifestyles for nursing professionals. Lobby for healthy work places and services for nurses.

Element of the Code # 3: NURSES AND THE PROFESSION

Practitioners and Managers	Educators and Researchers	National Nurses' Associations
Set standards for nursing practice, research, education and management.	Provide teaching/learning opportunities in setting standards for nursing practice, research, education and management.	Collaborate with others to set standards for nursing education, practice, research and management.
Foster workplace support of the conduct, dissemination and utilisation of research related to nursing and health.	Conduct, disseminate and utilise research to advance the nursing profession.	Develop position statements, guidelines and standards related to nursing research.
Promote participation in national nurses' associations so as to create favourable socio-economic conditions for nurses.	Sensitise learners to the importance of professional nursing associations.	Lobby for fair social and economic working conditions in nursing. Develop position statements and guidelines in workplace issues.

Element of the Code #4: NURSES AND CO-WORKERS

Practitioners and Managers	Educators and Researchers	National Nurses' Associations
Create awareness of specific and overlapping functions and the potential for interdisciplinary tensions.	Develop understanding of the roles of other workers.	Stimulate co-operation with other related disciplines.
Develop workplace systems that support common professional ethical values and behaviour.	Communicate nursing ethics to other professions.	Develop awareness of ethical issues of other professions.
Develop mechanisms to safeguard the individual, family or community when their care is endangered by health care personnel.	Instil in learners the need to safeguard the individual, family or community when care is endangered by health care personnel.	Provide guidelines, position statements and discussion fora related to safeguarding people when their care is endangered by health care personnel.

DISSEMINATION OF THE ICN CODE OF ETHICS FOR NURSES

To be effective the *ICN Code of Ethics for Nurses* must be familiar to nurses. We encourage you to help with its dissemination to schools of nursing, practising nurses, the nursing press and other mass media. The Code should also be disseminated to other health professions, the general public, consumer and policy-making groups, human rights organisations and employers of nurses.

GLOSSARY OF TERMS USED IN THE ICN CODE OF ETHICS FOR NURSES

Co-worker	Other nurses and other health and non-health related workers and professionals.
Co-operative relationship	A professional relationship based on collegial and reciprocal actions, and behaviour that aim to achieve certain goals.
Family	A social unit composed of members connected through blood, kinship, emotional or legal relationships.
Nurse shares with society	A nurse, as a health professional and a citizen, initiates and supports appropriate action to meet the health and social needs of the public.
Personal health	Mental, physical, social and spiritual wellbeing of the nurse.
Personal Information	obtained during professional information contact that is private to an individual or family, and which, when disclosed, may violate the right to privacy, cause inconvenience, embarrassment, or harm to the individual or family.
Related groups	Other nurses, health care workers or other professionals providing service to an individual, family or community and working toward desired goals.

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt. 22

Postboks 456 Sentrum, 0104 Oslo

Telefon: 22 04 33 04

Telefax: 22 04 32 40

E-post: post@sykepleierforbundet.no

Internett: www.sykepleierforbundet.no